

FIETSTIP
Vogelrijk
Rivierenland

Rupel.blad
juli 2020

natuurpunt

Rupelstreek & Aartselaar

COLOFON

Rupel.blad is het driemaandelijks tijdschrift voor de leden van Natuurpunt Aartselaar en Natuurpunt Rupelstreek.

Coverfoto

Bruine korenbout

Foto: Fons Van den heuvel

Lid worden

Stort 30 euro op bankrekening:

BE17 2300 0442 3321 van Natuurpunt

Dan bent u lid tot eind 2021

U ontvangt 4 keer/jaar Natuur.blad en 4 keer/jaar Rupel.blad

Rupel.blad

Leden van andere Natuurpuntafdelingen, die Rupel.blad wensen te ontvangen, storten 7 euro/jaar op rekening: BE70 0013 5986 4925 van Natuurpunt Rupelstreek

Giften

Kunnen gedaan worden op rekening:

BE56 2930 2120 7588 van Natuurpunt,

mededeling 3796 Rupelstreek of 3718 Aartselaar, vanaf 40 euro fiscaal aftrekbaar

Contact Natuurpunt Rupelstreek

Erik De Keersmaecker: 0476/39.19.94

info@natuurpuntrupelstreek.be

www.natuurpunt.be/rupelstreek

Contact Natuurpunt Aartselaar

Hilde Janssens: 0472/81.39.98

info@natuuraartselaar.be

www.natuuraartselaar.be

Natuur.huis de Paardenstal

Boomsestraat 221 Niel

Bushalte de Lijn (Hellegat)

Lijnen: 290 – 291 – 294

In de periode juli/september alle zondagen open, telkens van 14u tot 18u

Info: 0486/10.50.80 of

info@natuurpuntrupelstreek.be

Nieuwsbrieven en Blogspots

Natuurflits

Maandelijkse digitale nieuwsbrief met actueel nieuws over de activiteiten van Natuurpunt Aartselaar.

Aanmelden: stuur een mail naar :

luk.smets@telenet.be

Rupel.bericht

Digitale nieuwsbrief van Natuurpunt Rupelstreek

Aanmelden: stuur een mail naar:

info@natuurpuntrupelstreek.be

Kern Boom-Rumst:

facebook.com/NatuurpuntBoomRumst

Vogelwerkgroep Rupel:

Actueel nieuws over de bescherming van vogels en verslagen van vogelkijkexcursies: vogelwerkgroep.rupel.blogspot.be

Vormgeving Rupel.blad: Fried Happaerts
Opplage: 1.750 ex.

Corona heeft ook positieve kanten

We kunnen er niet omheen: de voorbije maanden waren zeer intens, we zullen ze niet snel vergeten. Dat minuscule kwaadaardige virus met een kroontje heeft zoveel teweegebracht, niet alleen bij ons in Aartselaar of de Rupelstreek, maar over de hele wereldwijde aarde.

Voor veel families was het een tijd van angst, pijn, afscheid nemen en rouwen. Voor andere was er opluchting wanneer een zieke weer beter werd. Hulpverleners hebben als echte helden onnoemelijk veel bergen verzet.

Op straat waren mensen op zoek naar verbondenheid. Voor velen werd het ook een tijd van vertragen en stilstaan bij wat er nog wel was. Dankbaar familie en vrienden contacteren, weliswaar vanop afstand. In ons land mochten we de straat nog op, bovendien zelfs in een friskleurig jaargetij. De zon deed uitermate haar best om ons op te vrolijken. De natuur was op haar mooist. Ik rook de lente.

Vroege ochtendwandelingen dicht bij huis waren voor mij uitgelezen momenten om de kracht van de natuur te voelen. Begin maart stond het speenkruid in volle bloei, kort nadien ontloek de fragiele bosanemoon. Boomknoppen probeerden met alle geweld uit hun veilige wintercocon te barsten. Pinksterbloemen en fluitenkruid zetten een spurt in om als eerste de grootste te zijn. Boomklevers, spechten en boerenzwaluwen maakten een aanstaande partner het hof en bouwden alleen of met hun tweeën naarstig een veilig nest voor hun nageslacht. Ondertussen zag ik de eerste gehoorde metselbijtjes, hommelskoninginnen op zoek naar een geschikte nestplaats en een flinke meikever die zich parmantig liet bewonderen. De lente toonde een bedrijvigheid van jewelste!

Tijdens een stille wandeling merkte ik in een gracht een prachtig kantig en niet na te maken kunstwerk van gedroogde takjes, wieren en kleine waterplantjes. Kijken en voelen dat de natuur zich niet stoorde aan het wereldse gebeuren gaf momenten van intense vreugde. Dat beetje geluk maakte zoveel goed.

Terwijl veel mensen thuis wachtten tot ze weer aan het werk konden, was het voor Natuurpunt Aartselaar toch geen verloren tijd. Uiteraard moesten we geplande activiteiten afzeggen, ons weekend verplaatsten we naar de herfst, we verzonden Natuurflitsen, we ruimden - met naleving van de nodige afstand - bermen en we ronden het eerste gedeelte van de geplande berminventarisatie af. Ook een infobord voor wilde bijen werd met veel zorg samengesteld. Vergaderen deden we in deze periode niet rond de tafel met een tasje koffie of een frisse pint, maar met ons allen gekluisterd aan een computerscherm. En dat ging ook!

Samen maakten we alweer plannen om ons in te zetten ten dienste van de natuur. Want dat blijft nodig. Meer mensen werden zich tijdens de lockdown bewust van de waarde van wandelen in een nabijgelegen bos, park of akkerland. Meer ruimte voor natuur, wilde planten, bomen, kleine en grotere dieren is noodzakelijk. Dat is de voorbije maanden alweer dubbel en dik duidelijk geworden. Als de lockdown tot meer bewustwording geleid heeft, is die periode zeker niet zinloos geweest.

Wij supporteren voor Natuurpunt!

Hilde Janssens

voorzitster Natuurpunt Aartselaar

Wellicht al veel langer dan dat er mensen wonen, wonen er rugstreeppadden in de Rupelstreek. Eeuwenlang kon de Rupel ongehinderd haar bedding verlaten en het landschap instromen. Daarbij ontstonden telkens nieuwe geschikte biotopen voor de rugstreeppad. Rugstreeppadden houden immers van nieuw ontgonnen terreinen, open pionierslandschappen, met ondiepe door de zon beschenen poelen, om hun eitjes in af te zetten. De larven hebben namelijk een hoge watertemperatuur nodig om zich snel te kunnen ontwikkelen.

Vanaf de 12de eeuw van onze jaartelling ging de mens de rivieren indijken en verdwenen de primaire biotopen voor de rugstreeppad in ons landschap. Net op datzelfde moment werden de eerste kleiontginnings opgestart en schied de mens wellicht onbewust nieuwe geschikte biotoop voor de rugstreeppad, zogenaamde secundaire biotopen.

Eeuwenlang ging dat bijzonder goed voor de diertjes, tot voor enkele decennia toen de steenfabrieken één na één sloten en geschikte biotopen verdwenen. Momenteel komt de rugstreeppad nog op slechts 2 plaatsen voor in de Rupelstreek. Op een terrein achter de Kruiskenslei in gemeente Boom en in de kleiafgravingen van de Steenfabrieken Wienerberger in gemeente Rumst. Daar wordt alles in het werk gesteld om de soort te behouden. Jorg Lambrechts, expert amfibieën bij Natuurpunt Studie bezoekt jaarlijks meerdere keren de kleigroeven en stelt maatregelen voor het behoud van rugstreeppad in de kleigroeven. De voorgestelde maatregelen kaderen in een project voor de ondersteuning van de tijdelijke natuur specifiek voor de rugstreeppad in de vroegere en

huidige kleiafgravingen van de Steenbakkerij Wienerberger. Deze tijdelijke poelen voor de rugstreeppad worden aangelegd door Wienerberger in overleg met gemeente Rumst, ANB, provincie Antwerpen en Natuurpunt. In functie van het voortschrijdend front van de kleiontginning en de opvulling van oude kleigroeven, worden de locaties van de poelen mee aangepast. Tevens worden tijdelijke plassen gemonitord, die door de kleiafgravingen ontstaan zijn, en die meestal vrij ondiep zijn.

Steeds maar hogere temperaturen en steeds maar langere droogteperiodes zorgen echter voor extra maatregelen. Poelen en plassen met duizenden larven drogen in snel tempo uit. Te snel voor een soort, die nochtans aangepast is aan dergelijke omstandigheden, maar soms gaat het ook voor hen veel te snel.

Op dergelijke momenten snellen vrijwilli-

gers van Natuurpunt ter hulp. Op zaterdag 23 mei trokken 7 vrijwilligers gewapend met schepnetten, kuipen en hoge laarzen en belangrijk een vergunning uitgereikt door het Agentschap voor Natuur en Bos en het akkoord van Steenbakkerijen Wienerberger naar de actieve kleigroeve en werd er volop gespeurd naar de larven in enkele droogvallende poelen en greppels.

De larven werden verzameld en gingen op transport naar het natuurgebied van Natuurpunt, waar speciaal voor de soort 5 poelen werden uitgegraven. De larven werden vrijgelaten in enkele poelen, met de beste kansen om er op te groeien en er hopelijk volgend jaar als volwassen rugstreeppadden terug te keren om er zich voort te planten.

Tekst en foto: Erik De Keersmaecker

Verzamelen larven rugstreeppad in droogvallende plas in steengroeve Wienerberger

Verder in dit nummer — juli 2020

Operatie redding larven rugstreeppad	3
Natuur.Rupel actief	4
Wilde bijen in gemeente Rumst	5
Jong leven in Maaierhoek	6
Voorjaarstrektellingen 2020	8
Opnieuw paaiende finten in de Rupel	9
FIETSTIP: Vogelrijk Rivierenland	10
Gevleugende torpedo's boven de Lage Landen	12
Inventarisatie van de Aartselaarse bermen	14
Kindertocht met doe-rugzak	15
Agenda Aartselaar	16
Natuurpunt Aartselaar ondersteunt lovenswaardig project in WZC Zonnewende	17
Agenda Rupelstreek	18

Oude smidse natuurgebied Kleiputten Terhagen krijgt nieuw leven

Tekst: Dries Kets – medeconservator Kleiputten Terhagen

Terwijl rondom de natuur weer tot leven kwam, ging ook de renovatie van de oude smidse in het natuurgebied Kleiputten Terhagen een nieuwe fase in. Nochtans zag het er midden maart naar uit dat we weer naar af waren: toen trok het coronavirus een streep door de samenwerking met de technische school die de vervallen muren zou aanpakken. Anderzijds maakte COVID-19 ook weer wat tijd vrij in de planning van enkele van onze trouwe vrijwilligers, waardoor de werken alsnog in een stroomversnelling kwamen.

Onder de bekwame leiding van Marc werden oude rails nieuwe steunbalken, massieve muren en afgebrokkelde raamkaders werden weer opgemetst met honderden gerecycleerde bakstenen. In de meest kwetsbare muurdelen werden chemische ankers en ijzeren netten geplaatst. Ondertussen maken we plannen voor een gedeeltelijke overkapping van het gebouw, nieuwe houten poorten en roosters voor de ramen.

Alvast een gemeend dankjewel aan Marc, Erik, Oscar, Luc, Peter en Gie die heel wat dagen werk in dit project hebben geïnvesteerd. Ook zonder de financiële steun van Cummins hadden we deze droom niet waar kunnen maken!

Marc bij het invoegen van een heropgemetste muur
foto: Erik de Keersmaecker

Nieuw bijenhotel in Bos N

Fier poseert Paul bij het nieuwe bijenhotel in het Bos N in Boom, een werk van Natuurpunt voor onze wilde bijtjes, prachtige diertjes die zorgen voor de bestuiving van onze planten. In Vlaanderen komen meer dan 300 soorten solitaire bijen voor. De meeste maken een nest in de grond. Ongeveer 60 soorten nemen soms hun intrek in een bijenhotel. Tijdens de eerste warme lentedagen van maart verschijnen de eerste gasten: metselbijen. Zij delen de nestgang op in verschillende kamers, gescheiden door klei of leem. In mei komen de behangersbijen hun nestgangen bekleden met stukjes blad. De kleine zwarte tronkenbijtjes verkiezen de zomerse hitte en werken door tot eind september. Behalve nestplaats hebben deze bijen ook voedsel nodig. Het eten bestaat uit een buffet van nectar en stuifmeel. Wilgen, klokjes, klimop en rolklaver zijn maar enkele van de soorten op het menu.

Paul bij het nieuwe bijenhotel in Bos N – foto: Josine De Maseneer

Vlotten lokken opnieuw visdiefjes

Voor de vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek is het elk jaar opnieuw zoeken naar de beste manier om de visdiefjes alle kansen te geven op het Noordelijk eiland in Wintam. Het plaatsen van nestvlotten was aanvankelijk een echt succesverhaal, tot kokmeeuwen ontdekten, dat dergelijke vlotten ook voor hen bijzonder geschikt zijn als broedplaats. En toen was het succesverhaal voor de visdiefjes afgelopen.

Het eilandje dat in de noordelijke plas op het Noordelijk eiland werd aangelegd bleek een prima alternatief, vorig jaar werd het bewoond door 4 paartjes visdiefjes. Het paartje dat het eerst begonnen was met broeden slaagde erin om 2 jongen groot te krijgen. De 3 andere paartjes begonnen later met broeden en toen de jongen ongeveer een week oud waren viel de plas bijna volledig droog, werd het eilandje bereikbaar voor predatoren en dus einde verhaal.

Het Coronaverhaal, waarmee we nu geconfronteerd worden, zorgde ervoor dat we het plaatsen van 2 nestvlotten moesten uitstellen. Dat uitstel was wel gepland, om zo de periode af te wachten dat het overgrote deel van de kokmeeuwen wel ergens aan het broeden was. Dinsdag 19 mei, was de dag van afspraak om de 2 vlotten te plaatsen en werd er voor gekozen om ze meteen met elkaar te verbinden, zodat er een groter geheel zou ontstaan en het lijkt te werken. Momenteel zitten er 3 paartjes kokmeeuwen en minimum 8 paartjes visdiefjes op de nestvlotten.

Het lijkt dus een succesverhaal te worden.

Visdiefjes en kokmeeuwen op de nestvlotten – foto: Karl van Overloop

Wilde bijen in gemeente Rumst

De wondere wereld van de bijen onderzoeken, dat was het plan voor mij dit en het komende jaar. Gewapend met een vlindernetje en veel enthousiasme zou ik de gemeente doorkruisen op zoek naar wilde bijen om zo de aanwezige soorten in kaart te brengen. Dit heb ik dan ook veelvuldig gedaan de afgelopen maanden en het leverde heel wat leuke ontdekkingen op.

De gemeente Rumst is natuurlijk heel groot dus zal ik zeker nog veel tijd in het groen moeten spenderen om alles in kaart te kunnen brengen. Maar wat ik nu al gezien heb, stemt mij wel positief.

Dit jaar heb ik al 68 soorten wilde bijen kunnen determineren, waaronder 31 nieuwe soorten voor onze gemeente. Samen met de waarnemingen van de afgelopen jaren met o.a. inventarisaties in de Kleiputten, zitten we nu aan 88 soorten voor gemeente Rumst. De doelstelling van minstens 100 soorten is binnen handbereik.

De kleiputten van Terhagen

Tot hiertoe zijn de meeste verschillende soorten, het zijn er een zestigtal waargenomen in de kleiputten van Terhagen. Dit is niet verwonderlijk natuurlijk, gezien de oppervlakte. Tussen de Bosstraat en het Stuyvenbergbos, inclusief de actieve groeve ligt minstens 200ha natuur.

Voor de combinatie van veel open zanderige plekken en steile wanden maakt dat veel bijen, die in de grond nestelen, hier volop nestgelegenheid vinden. Doe er dan nog een hoop wilgen en andere bomen en struiken in bloei bij en het plaatje is compleet.

Als je in maart en februari op wandel bent in de kleiputten of in de Schorre en je let een beetje op, zal je heel veel zandbijen, bloedbijen en wespbijen zien vliegen bij open plekken vlak boven de grond, maar ook bij stukjes kort gemaaid gras in de zon. Hier graven de vrouwtjes zandbijen een tunnel in de grond waar ze nestcellen vullen met stuifmeel en één enkel eitje. De mannetjes helpen niet mee, die vliegen enkel rond op zoek naar een vrouwtje om mee te paren. Als je in die periode bijen wil spotten, heb je vaak meer kans door naar de grond te kijken dan naar ze op zoek te gaan bij bloemen.

Zwartbronzen metselbij – foto: Maarten Wielandts

Zeldzame bijen op ongewone plaatsen

Hoe meer natuur hoe beter natuurlijk, maar ook op kleine oppervlakten kan je heel veel doen voor bijen. Zo heeft het bedrijf Wienerberger al een paar jaar een stuk grond voor hun fabriek ingezaaid met een bloemenmengsel. Op dit beperkte stukje grond groeit vooral luzerne en slangenkruid, iets wat je verder niet in de omgeving kan terugvinden.

Maar het is wel voldoende voor de zeldzame luzernebehangersbij en slangenkruidbij die ik hier heb kunnen vinden. Je kan effectief iets doen voor bijen op een kleine oppervlakte, als je de juiste bloemen voorziet. Ook in de berm aan de nieuwe rotonde aan het begin van de Hollebeekstraat heb ik op een paar wikkeplanten die daar spontaan waren gekomen, verschillende zeldzame wikkebijen kunnen vinden. Laat de natuur haar gang gaan in een berm en je ziet leuke zaken verschijnen.

Ook één van mijn bezoeken aan bioboer Daphné Natuurlijk in de wijk Vosberg was een schot in de roos. Op verschillende struiken echte salie die in bloei stonden heb ik heel wat leuke soorten zoals: kattenkruidbij, lathyrusbij en grote wolbij gevonden. Maar ook een gouden kegelbij, die parasiteert op de lathyrusbij en twee zeldzame houtmetselbijen: zwartbronzen metselbij en zwartgespoorde metselbij. Naast zijn akker heeft deze landbouwer een klein bosje met wat dode bomen.

De combinatie van voldoende bloemen en kruiden op het veld en geschikte nestgelegenheid in het bos, is voor deze metselbijen een ideale combinatie.

Plaatsen waar twee natuurtypes samenkomen, in dit geval open vlakte en bos herbergen vaak de hoogste biodiversiteit. Zorgen voor genoeg variatie is dus essentieel voor het voortbestaan van veel planten- en diersoorten.

Grote wolbij – foto: Maarten Wielandts

Het belang van tuinen

Die gevarieerde natuur kan je ook vaak terugvinden in tuinen. Daar kan men makkelijk bomen en struiken combineren met bloemen en grasvlaktes en zo kunnen we veel dieren aantrekken en ondersteunen. Met de juiste keuze planten en tuinelementen zal het krioelen van het leven in je tuin. Dat heb ik zelf ondervonden in mijn eigen tuin. Op een jaar tijd heb ik niet minder dan 46 verschillende soorten bijen waargenomen in mijn klein bijenparadijs. Dat ik bijna dagelijks in mijn tuin kan rondlopen maakt het makkelijker om veel soorten bijen te vinden. Maar desalniettemin toont het aan wat we zelf in

onze tuin kunnen doen voor de natuur in het algemeen. Door het plaatsen van een groot bijenhotel heb ik heel wat soorten kunnen aantrekken die hier gebruik van maken. Belangrijk is dat de nestgangen voldoende variatie hebben in diameter.

Gaatjes met een diameter tussen de 2 en 6mm trekken vaak meer soorten aan dan enkel gaten van 8 en 10 mm. Spijtig genoeg bestaan de meeste bijenhôtels vaak uit bamboe met diameters tussen 8 en 10 mm. Ook door voldoende inheemse planten te voorzien, zorg ik ervoor dat de bijen vaak naar mijn tuin komen om te foerageren. Ik heb het geluk dat ik verschillende wilgen in de tuin heb, maar ook die aartslelijke paplaurier is een echte bijenmagneet. En niet alleen wanneer die in bloei staat.

Naast een hoop bloeiende struiken heb ik natuurlijk ook verschillende bloemen. Beemdkroon steekt er met kop en schouders bovenuit als bijenplant. Maar ook reseda en klokjesplanten zijn in trek bij een hoop bijen. En vergeet de madeliefjes en paardenbloemen in het gras niet!

Het loont alvast de moeite om in je eigen tuin op tuinsafari te gaan en te investeren in goede planten voor bijen en insecten in het algemeen. Je kan er echt zoveel goeds mee doen.

Voor vragen en tips over wilde bijen, mag je mij altijd contacteren: maarten.wielandts@outlook.be Stuur maar door, die leuke foto's van bijen in je tuin!

Tekst en foto: Maarten Wielandts – Natuurpunt kern Boom/Rumst

Jong leven in Maaienhoek

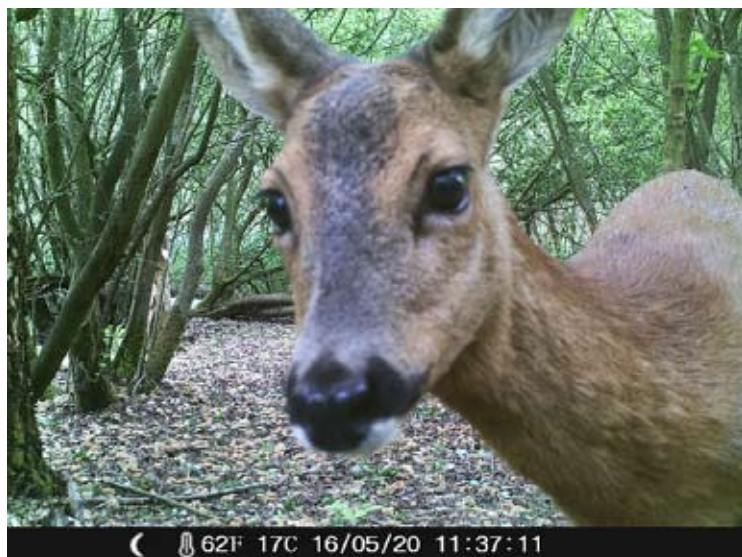
Maaienhoek is een uniek stukje wilde natuur waar fauna en flora ongestoord kan gedijen. Dit bijzondere gebied behoort tot de oude elektriciteitscentrale van Electrabel, waar het toen diende als bufferzone tussen Schelle-city en den Interescaut. Doorheen de evolutie van dit ontoegankelijke gebied is er één ding duidelijk geworden: het pareltje aan de Schelde is uitgegroeid tot een mysterieuze, waardevolle schat aan biodiversiteit die op dit moment bruist van het jong leven. Geniet je even mee?

Begin januari maakten we een broedwand voor het tropische ijsvogeltje. Een ijsvogel maakt geen nestje van takjes of plukjes mos zoals de meeste vogels, ze graven een tunnel van 50 cm tot 100 cm diep in een steile zandwand. De 6 tot 8 eitjes worden op het einde van de tunnel, in de nestkamer gewoon op de bodem gelegd. Wanneer de jongen uit het ei kruipen, zullen zij er al gauw voor zorgen dat er een zacht tapijtje ontstaat van braakballen. En jawel! Op 12 april begon het ijsvogel-koppel in de wand te graven. Omdat we ze vanaf dat moment alle rust gegund hebben, kan er gemeld worden dat ze succesvol gebroed hebben! Op 11 mei lagen de eierschalen voor de wand en waren de ijsvogels visjes naar de nestpijp aan het brengen. Dat de broedwand van 2,5 meter hoog al na vier maanden zijn nut zou bewijzen, hadden we niet verwacht. Ze zijn zelfs begonnen met een tweede legsel ondertussen. De stekelbaarsjes in de poelen zullen nu extra goed moeten opletten!

Ijsvogel - foto: Yente De Maesschalck

Ondertussen waren we al bezig met het maken van nestkasten voor verschillende vogels en voor wezeltjes. Er werden drie nestkasten opgehangen voor koolmezen en één voor roodborst. De koolmezenkastjes waren een succes, in alle drie de kasten werden jongen voortgebracht. Het roodborstkastje trok geen roodborst aan, wel een pimpelmees. Ook dat koppeltje heeft succesvol gebroed! De wezelkastjes liggen onder takken- en plantenhopen waardoor je nauwelijks kunt merken dat ze bewoond zijn, in ieder geval werden er in het gebied wel sporen van wezel gevonden...wie weet dus? De bosuilenkast die eind 2019 werd gemonteerd aan een grote eikenboom kon dit jaar helaas nog geen bosuil lokken. Zowel het mannetje als het vrouwtje bosuil waren de afgelopen maanden gelukkig wel erg actief in Maaienhoek, vaak zelfs tot vlak voor de nestkast. Laten we dus hopen op een broedgeval volgend jaar! De eekhoornkast die geplaatst werd lokte wel haar doelsoort, hier heeft een rode eekhoorn haar jongen in voortgebracht.

62°F 17°C 16/05/20 11:37:11

Ree - foto: Yente De Maesschalck

Gedurende een lange periode stonden er vier cameravallen in het gebied opgesteld. Komt er iets voorbij gewaggeld, dan neemt de wildcamera een foto. Ook wanneer het donker is zal de camera actief blijven, dit dankzij zijn ingebouwde IR-licht. Wat werd er zoal gevangen? Vooral reeën poseerden graag op de foto. Ook vos kwam zich geregeld even tonen maar het verrassendste was toch de aanwezigheid van steenmarter. Buiten de iets algemenere soorten gerekend lieten ook eekhoorns, egels, buizerds en blauwe reiger zich zien. Wat zou er de volgende keer op de geheugenkaart staan?

Tijdens de excursie doorheen Maaienhoek op 7 maart stond er een amfibieënfuik in één van onze poelen. Daar zaten toen drie blauwbanden in, dat zijn exotische vissen die je liever niet in je ecosysteem hebt zitten. Ze voeden zich bijvoorbeeld met de eitjes van andere inheemse vissen. Die inheemse vissen dienen dan weer om bijvoorbeeld de ijsvogel of de blauwe reiger mee te voeden, net zoals een ecosysteem hoort te werken. Wegvangen was dus noodzakelijk en daarom bleef de fuik nog even staan. Enkele leuke soorten die ook gevangen werden waren alpenwatersalamander, kleine watersalamander, meerkikker, driedoornige stekelbaars en bittervoorn. De fuik werd dagelijks gecontroleerd en gevangen diertjes werden na determinatie meteen terug vrijgelaten, zo vermijd je dat de gevangen beestjes zouden sterven.

Toen de fuik op 5 april gecontroleerd werd, zat er een uniek beestje in. Het ging over een mannelijke kever van ongeveer 4 cm, de veengeelgerande watertor. Deze zeldzame waterroofkever werd nog maar 57 keren gevonden in België. Het diertje leidt dan ook een erg mysterieus leven, er is namelijk heel weinig bekend over deze mooie soort. Tijdens de controleacties werden er nog vier andere soorten waterroofkevers gevangen: de bruine duiker, de gegroefde haarwaterroofkever en de *Graphoderus cinereus*. Deze heeft geen Nederlandse naam, ook van deze soort kever is er heel weinig bekend. Alle drie de waterkevers behoren tot een andere familie en staan onder de status algemeen. De gewone geelrand werd ondertussen ook gevangen, hij behoort wel tot dezelfde familie als die van de veengeelgerande. Dat deze soorten in Maaienhoek opduiken, is niet zo onverwachts. De drie verschillende poelen genieten van alle rust, de perfecte broeihaard voor een klein natuurparadijsje!

Veengeelgerande watertor – foto: Yente De Maesschalck

Een ander project is het hazelwormproject. In het gebied liggen acht zwarte golfplaten. Doel hiervan? De hazelworm aantrekken! Omdat de hazelworm een reptiel is en dus koudbloedig is warmt hij zichzelf op met de warmte van de zon. Schijnt de zon op de plaat, dan zal de temperatuur onder die plaat flink stijgen. Ideaal dus voor deze knappe soort. Hierdoor bestaat de kans dat als je een plaat opheft, er zo'n hazelworm onder zit.

Je hebt wel een dosis geluk nodig, je ziet ze namelijk steeds minder en minder in ons landschap. Een hazelworm lijkt sterk op een slang maar is eigenlijk een pootloze hagedis. Het is wel zo dat een hazelworm, net zoals een slang geregeld zijn tong uitsteekt. Zo komt hij over als een slang en wordt hij als 'gevaarlijk' beschouwd. Men moet echter niet bang te zijn voor dit beestje, het is volledig ongevaarlijk.

Op 14 april zat er, na lang wachten eindelijk nog eens een hazelworm onder een plaat. Het ging over een mannelijke adult. Op 2 mei lag er onder diezelfde plaat de vervelde huid, hazelwormen vervellen namelijk drie tot vier keer per jaar. Later werd er ook nog een juveniele hazelworm gevonden. Omdat de platen een warme en een droge beschutplek bieden vind je er vaak ook andere diertjes onder. In dit geval was dat een nestje bosspitsmuizen, gewone padden, rosse woelmuizen en een groot groepje bosmuizen.

Op dit moment zijn we al aan het wegdromen over enkele nieuwe projectjes. Wordt vervolgd!

Hazelworm – foto: Yente De Maesschalck

Noordelijk eiland Wintam

De atmosfeer is kouder dan tijdens het najaar en de aantallen komen nog niet aan de knieën van de gebruikelijke najaarswaarden. Maar toch doen we het. Is het de angst om wat te missen misschien? De verwelcoming van de eerste zomervogels? Of gewoon de ongenaakbare gezelligheid op het trektelpaviljoen de Narwal van Wintam.

Vanaf half februari tot half mei noteren we in schriftjes, de trektelapplicatie of onthouden we alles wat overvliegt. De trek wordt geteld. Dit is een onverbidde gegeven en tevens een drang die geen genade kent.

In februari riep de Narwal van Wintam de trektellers vijf maal bij zich. Bij temperaturen rond 10°C en een ZW- wind voelde het niet meteen winters aan. We werden goedgehumt van enkele fraai uitgedoste veerpartijen zoals een groepje van drie brilduikers dat op 08/02 noordwaarts zoefde op respectabele hoogte. Die dag passeerde ook de enige geelgors. Op 25/02 kwam ook een solitaire kraanvogel goeiedag zeggen. Vinken deden het traditioneel ook redelijk goed. Zelf kijk ik elk vroeg voorjaar reikhalzend uit naar het roeivleugelnēfje van onze zwarte kraai dat akelig gracieus en vaak op grote hoogte in verspreide groepjes noordwaarts schrijdt. De roek draalt niet in een open uitspaniel en strooit kwistig geluksidderingen in de oogjes van cafeīnerijke trektellers. Het is werkelijk een belevenis op zich! We noteerden 32 stuks op 15/02!

De tweede voorjaarsmaand telde 19 dagen met trektelactiviteit, de ene al wat korter dan de andere. Het was frisjes met westelijke winden en aan het einde van de maand een noordelijke bries. Traditioneel vroegen de eerste steltlopers, zoals scholekster, kluut (8 op 25/03), grutto (14 op 12/03), witgat (10 op 28/03), tureluur, de eerste kleine plevieren (4 op 28/03), wulp, regenwulpen en een zwarte ruiter toelating aan de sluistoren om het Wintamse luchtruim te doorklieven. Het mocht. Roofvogels bleven helaas nog wat koekjes eten bij grootmoe met 1 rode wouw, 1 smelleken, 1 torenvalk, 1 slechtvalk en 39 buizerds. De eerste zwaluwen beten de spits af met 4 oeverzwaluwen op 21/03. Memorabel waren het klasje kraanvogels (20 op 25/03), de kok x stormmeeuw op 21/03 en 3 baardmannetjes op 14/03.

April, de glanzend geurige aprilmaand. Vers gemaaid gras, stront op de akkers, kirrende zwarte sterns, moeten we doorgaan? Deze maand kende 25 trektelverplaatsingen, wederom vaak te danken aan Bart die tussen de soep en het werk vaak even halt houdt nabij de trektelpost. De wind waait vaak uit oost en het is al een tikkeltje warmer. We verwelkomen eindelijk de eerste (van 9 aprilse) bruine kiekendieven van het voorjaar. Verder begluren we 2 rode en 5 zwarte wouwen, de eerste boomvalk, een smelleken, 2 torenvalken en de enige visarend (op 07/04). Ook in steltloperland wordt het wat gezelliger. Vleugelen onder andere gezapig noordwaarts: witgat (21 op 05/04), tureluur (26 op 30/04), bosruiter (10 op 27/04), zwarte ruiter (8 op 28/04), groenpootruiter (37 op 25/04), scholekster (20 op 23/04). Speciaal waren een overtrekkend bokje op 05/04 en een steltkluut op 29/04. Onderhoudend waren verder verzamelingen dwergmeeuw (4 op 19/04), beflijsters, groepjes ooievaars (24 op 20/04) en purperreigers (3 op 05/04). De verplaatsingen van zanglijster rond half april (47 op 12/04) – frappanter op andere telposten met honderden stuks – deden eerder aan het najaar denken.

De meimaand. Lege luchten zijn eerder regel dan uitzondering.

Soms borg voor schaarsere trekvogels zoals wielewaal, zomertortel en met wat geluk reuzenster, duinpieper enz. Geen van deze rakers echter maar wel een vrouwtje grauwe kiekendief op 06/05 en een duo zwarte ooievaars op 07/05.

En dan vergeten we nog de vele visdiefjes, eerste wespndieven, zwarte sterns, de schichtige gierzwaluwen, gele kwikstaarten, koperwieken, kramsvogels, houtduiven, kokmeeuwen en dies meer. Stuk voor stuk, met de vlam in de pijp of op het dooie gemakje, op zoek naar een huishouden daar waar het fris ruikt en de poolvosjes geen kans hebben om spiegeleieren te bakken van het kakelvers broedsel. Geïnteresseerde vogelkijkers heten we van harte welkom voor de najaarstrektellingen. Vanaf eind augustus wordt het stof van de trektelebankjes op de narwal afgenomen voor wederom een zinderend en beklijvend fraai najaar boordevol enthousiasme. Eind augustus is prima voor piektrek van wespndief en ooievaar en zomerse vertellingen.

De tellingen volgen kan via www.trektellen.nl en verder navigeren naar: Wintam, Noordelijk eiland.

Kraanvogels – foto: Hans Peeters Vogelbescherming Nederland

Zwarte ooievaar – foto: Raymond De Smet

Opnieuw paaiende finten in de Rupel

Met ruim 2 weken voorsprong op de voorbije jaren werden op zondagavond 12 april de eerste paaiende finten van 2020 waargenomen in de Rupel en de Schelde. Vanaf de kaai in Niel werden tussen 20u50 en 21u in totaal 20 cirkels van paaiende finten in de Rupel geteld.

Finten of meivissen zoals ze ook genoemd worden zijn zeevissen, die bij de groep van de haringen horen. Volwassen finten kunnen een lengte van 60 cm bereiken. Om te kunnen paaien of zich voort te planten zwemmen ze in april en mei vanuit de Noordzee getijdenrivieren zoals de Schelde en de Rupel op. Het fenomeen van paaiende finten vindt reeds eeuwenlang plaats in alle getijdenrivieren van West-Europa en werd al beschreven in oude kronieken. Tijdens het paaien zwemmen de finten vlak onder het wateroppervlak in cirkels achter elkaar aan, de vrouwtjes leggen eitjes en die worden bevrucht door de mannetjes. Het paaien gebeurt steeds bij zonsondergang en gaat soms met bijzonder veel rumoer gepaard. Af en toe springen de paaiende finten uit het water omhoog, wat het nog spectaculairder maakt. Wanneer er veel vissen in de cirkels aanwezig zijn, lijkt het water in de cirkel bijna letterlijk te koken.

Kring paaiende finten – foto Jan Goetvinck

Het is pas sinds 2015 dat er opnieuw paaiende finten worden waargenomen in onze grote getijdenrivieren zoals de Schelde en de Rupel. Sindsdien volgen vrijwilligers van Natuurpunt en medewerkers van het INBO dit jaarlijks weerkerend fenomeen nauwgezet op. De beste periode om paaiende finten waar te nemen situeert zich vanaf midden april en tot eind mei, wanneer de watertemperatuur minimum 11° bedraagt. Daarna is de paaiperiode voorbij en trekken de volwassen finten opnieuw naar zee. De bevruchte eitjes die afgezet werden, voornamelijk boven zandbanken, worden dan larven en tijdens de herfst laten die larven zich met het getij meedrijven richting Noordzee en verder naar de Atlantische oceaan, waar ze opgroeien tot volwassen finten.

Dinsdagavond 28 april stonden 10-tallen fintentellers langs de oevers van de Rupel en van de Schelde. Voor de fintentellers aan de Kaai in Niel was het niet lang wachten op de eerste kringen van paaiende finten. In totaal werden tussen 20u35 en 21u25 72 kringen geteld van paaiende finten, in eerste instantie voor de monding van de oude sluis van Wintam, daarna voor de oevers van het Zuidelijk eiland aan de overkant van de Rupel, de laatste cirkels werden geteld in de middenloop van de Rupel vlak voor de Kaai van Niel. Bij één van de laatste cirkels sprongen de finten enkele keren na elkaar omhoog uit het water, als was het een groet aan de fintentellers van Niel.

Dinsdagavond 12 mei stonden er opnieuw vele 10-tallen fintentellers langs de oevers van de Rupel en de Schelde. Aan de kaai in Niel waren we met niet minder dan 9 fintentellers, allen netjes op voldoende afstand van elkaar. Om 20u33 werd de eerste kring van paaiende finten gezien, net voor de monding van het oud kanaal. Vanaf 20u55 steeg het aantal kringen en bereikte een hoogtepunt tussen 21u en 21u10, met een 30-tal kringen tot een voorbijvarend schip hoge golven veroorzaakte en er ruim 20 minuten geen kringen meer te zien waren.

Vanaf 21u35 waren er opnieuw kringen, dit keer voornamelijk voor de oever van het Zuidelijk eiland en in de middenloop van de Rupel. Om 21u55 voer er opnieuw een schip voorbij en werd de telling stopgezet. In totaal werden die avond 79 kringen geteld.

In vergelijking met de avond van 28 april was de fintentelling minder spectaculair, de kringen van de paaiende finten waren kleiner en er werden ook weinig uit de kring opspringende finten gezien.

Desondanks is Steven erin geslaagd om een korte, maar bijzonder mooie film te maken over de paaiende finten in de Rupel ter hoogte van de Kaai in Niel – via de volgende link kan je de film bekijken: bit.do/finten

Het INBO - Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, houdt een databank bij van het aantal paaiende finten in het stroomgebied van de Schelde en doet ook onderzoek naar het trekgedrag van de finten gedurende de paaiperiode. In 2015 werden enkele finten van zenders voorzien.

Toen werden de finten extern gezenderd, de zender werd aan de buitenkant van de vis bevestigd.

Ondertussen worden finten intern gezenderd, via een kleine snede in de buik, wordt de zender in de buikholte geplaatst waarna de snede dichtge-naaid wordt met resorbeerbare draad.

Fintentellers langs de Rupel in Niel – foto: Jan Goetvinck

Fint met zender – foto: Ine Pauwels INBO

FIETSTIP: Vogelrijk Rivierenland

In het rivierenland langs de Schelde, Rupel, Nete, Dijle en Zenne leven vele vogels. Stap op je fiets en ontdek de beste plekjes. De route start aan de parking van het Tolhuis op de Rupeldijk in Schelle, maar je kan starten op elke plek langs de route.

1. De Rupel

Meteen na je vertrek heb je een prachtig zicht op de Rupel, met de typische zoetwaterschorren. In deze periode van het jaar is het stil in het schor. Enkel de explosieve roep van Cetti's zanger is af en toe te horen, een vogel die je haast nooit te zien krijgt. Over enkele maanden heb je kans om enkele overwintersaars te zien of te horen. Waterral, baardman en ransuil zijn overwintersaars in het schor. Begin augustus starten de trektellers van Trektelpost Noordelijk eiland met het tellen van trekvogels tijdens de najaarstrek, die bereikt eind september een hoogtepunt.

2. Het Niels Broek

Een schuine helling links van de dijk brengt je tot bij het Niels Broek, onderaan de dijk is een kleine fietsenparking en vanaf daar kan je een heen en weer wandeling maken in het Niels Broek. De natte graslanden zijn een paradijs voor vlinders en libellen. Een brug over de brede sloot brengt je in het broekbos.

Terug op de fiets en via de Broeklei fiets je naar het centrum van Niel.

3. Walenhoek

In principe is het verboden te fietsen in Walenhoek, dit deel zal je dus te voet moeten doen. Walenhoek is een voormalige kleiput, die gered werd van het stortspook. Nu bijna 40 jaar later ontdek je er een gevarieerd landschap met grote vijvers, poelen, rietkragen en struwelen. Het jaar rond kan je er watervogels bekijken, zoals fuut, meerkoet, kuifeend en tafeleend. Aan het eind van je wandeling kom je bij het Natuurhuis de Paardenstal, het bezoekerscentrum van Natuurpunt. Tijdens de zomerperiode 2020 is het Natuurhuis enkel op zondagmiddag open, telkens van 14u tot 18u. Je kan er terecht voor een drankje en er een tentoonstelling bekijken.

4. Zwaluwen thuis in Boom en Rumst

Samen met gemeenten Boom en Rumst en Regionaal Landschap Rivierenland werkt Natuurpunt Rupelstreek aan de bescherming van gier- en huiszwaluwen in de centrumstraten van beide gemeenten. Dit door het plaatsen van kunstnesten onder dakgoten en in en achter stellingaten in kerkstorens en kerkzolders.

5. Kleiputten Terhagen

Net voor je het dorp Terhagen bereikt, verlaat je de Rupeldijk en volgt de wegwijzers

naar het Uitkijkpunt, een kasseiwegje en een stevige helling brengen je tot bij een uitkijkpunt en een arduinen oriëntatietafel. Het beeld naar de wijde omgeving wordt echter fel beperkt door de kruinen van de bomen die tegen de helling groeien. Onderaan de helling kan je er ook voor kiezen om links het Keibrekspad te volgen. Via een verharde grintweg kom je aan de ingang van het natuurgebied Kleiputten Terhagen. Ook hier is er een kleine fietsenparking en kan je heen en weer wandelen tot bij Kijkpunt IJsvogel. Vanaf het dakterras heb je een prachtig zicht op de plassen van het natuurgebied.

6. Battenbroek

Via de fietsbrug over de Nete bereik je het overstromingsgebied Battenbroek. Als het niet te druk is op de fietsbrug stop je best even halfweg op de brug en daar heb je een prachtige kijk op de Nete. De wilgenvloedbossen vormen een bijna ondoordringbaar oerbiotoop. In het Battenbroek wordt volop gewerkt aan de aanleg van een nieuw overstromingsgebied met gereduceerd getij, net zoals aan het Zennegat gaat er bij elk hoogtij een hoeveelheid brak water in het gebied stromen en dat gaat onvermijdelijk leiden tot een explosie van de biodiversiteit. Maak dus zeker even een ommetje tot op de noordelijke ringdijk, tot aan het hek, daar heb je ook een prachtig zicht op de grote plas van het Battenbroek.

7. Zennegat

Elke dag opnieuw bewijst het Zennegat dat het gebied in nauwelijks enkele jaren tijd is uitgegroeid tot het absolute topgebied voor de vogelkijker, kijk even naar www.waarnemingen.be en je ziet meteen waarom.

Het Zennegat staat garant voor heerlijke vogelkijkmomenten en we hopen dat dat zo blijft. Ook hier slaat de successie immers in snel tempo toe, en zonder een aangepast beheer groeit het gebied dicht met een ondoordringbaar wilgenstruweel. Iets wat ook op het Noordelijk eiland gebeurt, maar daar wordt de successie op peil gehouden door het graasbeheer met Konikpaarden en Gallowayrunderen en elk najaar een maaibeurt van het berkenstruweel.

8. Blaasveld Broek

Met een oppervlakte van ruim 130ha spant het Blaasveld Broek de kroon als het grootste natuurgebied in het rivierenland van Rupel en Schelde. Broekbossen,

vijvers en de vele sloten zijn een paradijs voor water-, riet- en struweelvogels. Het Blaasveld Broek herbergt ook een kolonie blauwe reigers, tijdens de zomermaanden zijn de hoge boomnesten echter verlaten. Toppers zijn de dieren van de nacht, bevers en de otter. Het bezoekerscentrum is eveneens een bezoek waard, en het bevereiland is een paradijsje om met kinderen te verkennen.

9. Hazewinkel

Op de kop van de watersportbaan speelt zich elke lente een merkwaardig fenomeen af, visdiefjes gebruiken de steigers en stabilisatiebakken van de controletoren als nestplaats. Pogingen om hun het broeden onmogelijk te maken blijken telkens te mislukken. Dappere vogels, die visdiefjes.

10. Broek de Naeyer

Het Broek de Naeyer is het ganse jaar door bijzonder vogelrijk. Meest indrukwekkend is één van de grootste Vlaamse broedkolonies aalscholvers, met ongeveer 100 nesten. Vanuit vogelkijkhut de Aalscholver kan je de kolonie goed bekijken. Dit voorjaar heeft zich voor het eerst een paartje lepelaars aan een broedpoging gewaagd, tussen de donkere aalscholvers vallen ze natuurlijk meteen op. Het is het eerste broedgeval van deze prachtige vogels in het rivierenland en we hopen dat het er niet bij blijft.

11. Zuidelijk eiland

Omstreeks 1995 was het Zuidelijk eiland het topvogelkijkgebied in onze regio, de natte weilanden werkten als een magneet op steltlopers. Het gebied dreigde echter op de schop te gaan voor de installatie van zware industrie, een ruim 10 jaar lange strijd kon dat voorkomen. Inmiddels had het Zuidelijk eiland wel een gedaantewisseling ondergaan. Open moerassig gebied was veranderd in dichte rietlanden, ideaal voor rietvogels en schuwe vogels zoals waterral en porseleinhoen. Het rietland en de plas van het Zuidelijk eiland zijn goed te bekijken vanaf het kijkpunt op de nieuwe omleidingsweg en een open plek tussen de knotbomen op de Rupeldijk.

12. Noordelijk eiland

FIETSTIP
Vogelrijk
Rivierenland

Watervogels, steltlopers, meeuwen, stern en, rietvogels en roofvogels, je vindt ze allemaal op het Noordelijk eiland en doorgaans zijn ze ook goed te bekijken. Op de Rupel- en Kanaaldijk zijn er meerdere goede vogelkijkplaatsen. In overleg met het ANB heeft Natuurpunt Rupelstreek verschillende projecten lopen op het Noordelijk eiland. Het onderhoud van takeneiland en het plaatsen van nestvloten op de grote plas, en het onderhoud van het eilandje in de noordelijke plas zijn er enkele van. Werkmomenten tijdens de winter zorgen ervoor dat de plassen van het Noordelijk eiland goed bekijkbaar blijven.

13. Trektelpost Noordelijk eiland

Het paviljoentje op de strekdam van het Noordelijk eiland nodigt je uit om een tentoonstelling over de narwal van Wintam te bekijken. En als stevig toemaatje lees je er meteen ook het verhaal van de bruinvissen tijdens de lente van 2013, de terugkeer van zeezoogdieren zoals grijze en gewone zeehond, die gewoon hun prooien volgen en dat zijn de vissen in de Schelde en de Rupel, met daarbij ook de legendarische meivissen of finten.

Het dakterras van het paviljoentje wordt door de trektellers van Trektelpost Noordelijk eiland gebruikt als kijkpunt tijdens de voorjaarsstrek. Tijdens de periode van de najaarsstrek verhuizen de trektellers naar een bank op de Rupeldijk.

Algemene info

Lengte: 40 km

Start : Parking Rupeldijk, einde Tolhuisstraat Schelle

Toegankelijkheid:

Hou er rekening mee dat met regenweer de paden in Walenhoek slijkerig kunnen zijn. In het centrum van Niel rij je richting fietsknooppunt 18, voor de spoorweg aan wandelknooppunt 109, volg de wandelknooppunten 303, 304, 301, 302 en 153 tot bij Natuur.huis de Paardenstal. Daar volg je de wandelknooppunten 154, 246 en 329 en vervolgens fietsknooppunt 29

Veerboot Schelle/Wintam

April/september (weekdagen): vaart elk uur en half uur tussen 7u en 20u

Oktober/maart (weekdagen): vaart elk uur en half uur tussen 7u en 18u

Vaart niet om 12u30 en op zaterdag en zondag, eerste vaart om 9u

Parkeren

Parking Tolhuis (Rupeldijk) of parkeerstroken, einde Tolhuisstraat Schelle. In GPS Tolhuisstraat 325 ingeven.

Eten en drinken

- Parking Tolhuis: Taverne Oud Tolhuis en restaurant Tolhuis Veer
- Natuur.huis de Paardenstal
- Café' de Koophandel Noeveren Boom
- Eetcafé Kaai Boom
- Eetcafé Steencaycken Hoek Boom
- Brasserie 3Ri4en
- Eetcafé Zennegat
- Eetcafés centrum Klein-Willebroek

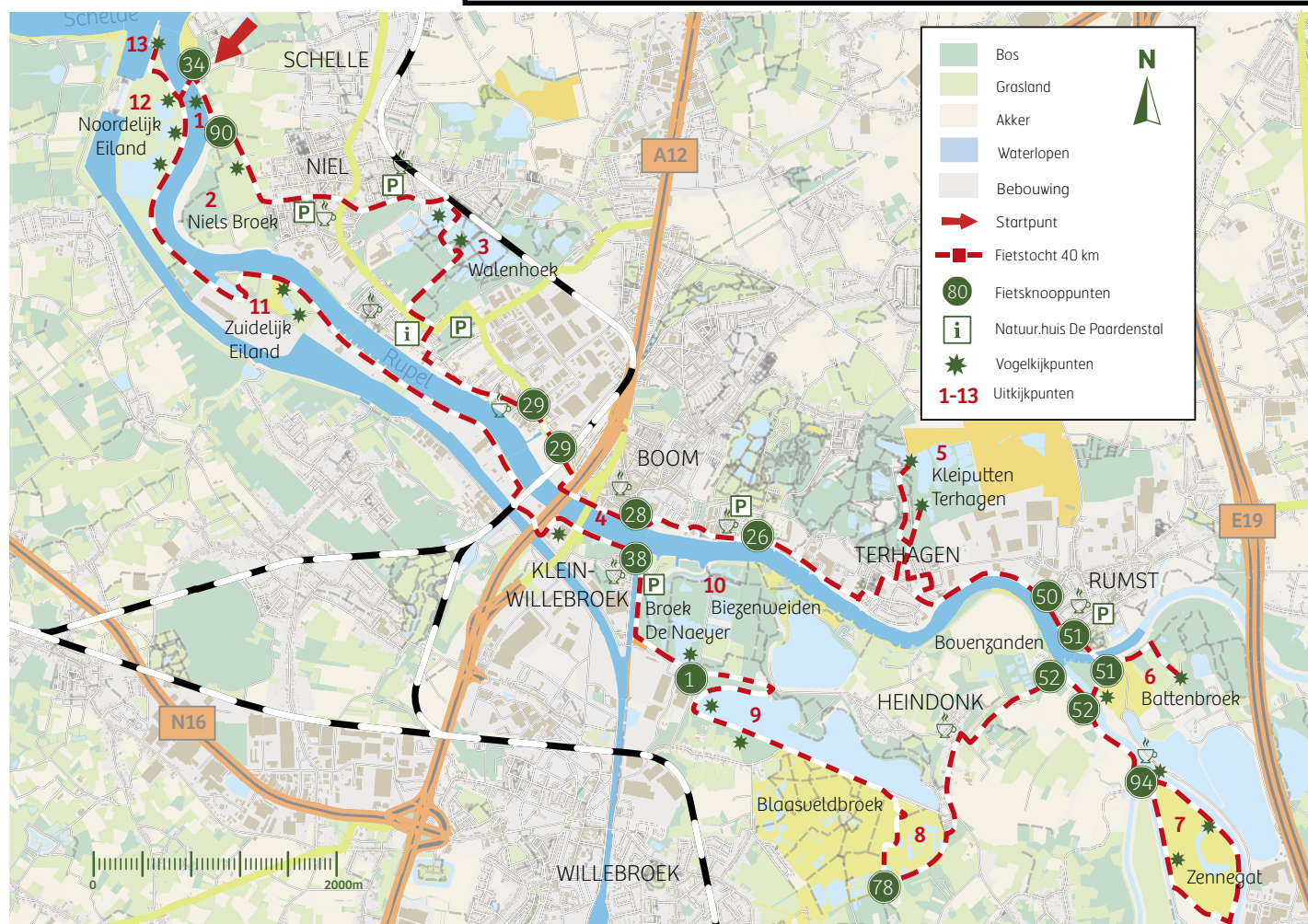
Picknickplaatsen

Langs de fietsroute zijn er diverse picknickplaatsen, onder meer aan Natuur.huis de Paardenstal en het bezoekerscentrum Blaasveld Broek. Daar zijn ook toiletten.

Tips

Een verrekijker en een fototoestel meenemen is een aanrader!

Tekst: Erik De Keersmaecker - info@natuurpuntrupelstreek.be

Gevleugende torpedo's boven de Lage Landen

Over de topsnelheid van de slechtvalk in volle duikvlucht gaan de wildste verhalen. Is het nu 250 km/h of zelfs 350 km/h, het gaat in elk geval erg snel. Even imposant als de snelheid waarmee de slechtvalk zijn prooi overrompelt, is ook de snelheid waarmee de slechtvalk de Lage Landen heeft heroverd. In een periode van nauwelijks 25 jaar werd elk extreem hoog punt in het landschap en soms midden in de steden en dorpen heroverd door de slechtvalk. Of het een koeltoren, een schouw, een zendmast, een kathedraal of een hoge kerktoeren betreft, voor de vogels maakt het niet uit.

Vogeljagers...

De slechtvalk is de snelste vogel ter wereld, één van de grootste valken en de vroegst broedende roofvogel. Tijdens de winter zijn ze nog talrijker. Noord-Europese valken overwinteren immers ook in de Lage Landen. In elk weids natuurgebied van enige omvang kan het haast niet missen of de slechtvalk laat zich zien: overvliegend, op de grond zittend of vaker nog ergens in de verte op een paal zittend. Het is dus een kwestie om alle palen af te speuren of beter nog andere vogels in de gaten houden. Wanneer er plotseeling honderden eenden of steltlopers de lucht ingaan, dan scheert er vast een slechtvalk voorbij, een tafereel dat we soms aan het Noordelijk eiland of aan het Zennegat kunnen waarnemen.

Wie het geluk heeft om een jagende slechtvalk te zien, vergeet dat niet zo gauw. De eerst nog vrij plomp en traag voortwikkende vogel verandert in enkele seconden in een heen en weer schietend projectiel, volop paniek zaaiend onder de vele potentiële prooien. Hoog in de lucht vouwt de valk de vleugels samen om dan als een geleide torpedo op zijn prooi neer te duiken.

Juvéniele slechtvalk – foto: Raymond De Smet

Vrouwelijke zwervers...

Eind februari, begin maart worden de eieren gelegd, na een broedperiode van ruim 5 weken zijn er jongen, 6 weken later vliegen de jongen uit. Voor die tijd worden ze geringd. Zo kan men nagaan waar ze naartoe trekken.

Slechtvalken zijn kosmopolieten, met uitzondering van Antarctica, komen ze op alle continenten voor. Hun wetenschappelijke naam *Peregrinus* betekent behalve pelgrim ook zwerver.

Toch zijn het vooral de vrouwtjes die hun naam alle eer aandoen. In België en Nederland geringde mannetjes worden doorgaans erg dichtbij teruggemeld, dit in tegenstelling tot de vrouwtjes. Een Nederlands vrouwtje, geboren en geringd op de Maasvlakte bij Rotterdam heeft zich in Polen gevestigd, zo'n 1000 km naar het oosten. Een Belgisch vrouwtje, geringd in Vilvoorde, heeft de oversteek naar Engeland gemaakt. Nauwelijks 4 maanden later werd ze dood teruggevonden in de buurt van het Dungeness vogelobservatiestation aan de Zuid-Engelse kust. Ze had een afstand van 240 km in westelijke richting afgelegd. Dit vrouwtje was wel de eerste slechtvalk, afkomstig van het West-Europese continent, die in Groot-Brittannië werd gevonden.

Een ander Belgisch vrouwtje, geringd in Drogenbos bij Brussel had meer geluk. Zij zorgde voor het eerste geslaagde broedgeval van de slechtvalk in Amsterdam.

Bijna verdwenen...

Tot midden van de vorige eeuw broedden slechtvalken nog in de Lage Landen, vooral op rotswanden en steengroeven in de Ardennen. Na de Tweede Wereldoorlog was een bezoek aan een slechtvalkennest in de Ardennen zelfs een populaire trip voor Vlaamse, Waalse en Nederlandse vogelkijkers. Ondanks eiverzamelaars, kuikenrovende valkeniers en schietgrage duivenmelkers bleef het aantal slechtvalken min of meer stabiel. Na 1960 kelderde het aantal slechtvalken echter spectaculair. Inmiddels weten we dat alle roofvogels toen kapot gingen aan het landbouwgif DDT.

De herovering van de Lage Landen

In de jaren tachtig van de vorige eeuw begon de slechtvalkenpopulatie zich langzaam te herstellen, DDT was ondertussen verboden, roofvogels waren beschermd en in Duitsland en Frankrijk werden nesten van slechtvalken dag en nacht bewaakt tegen eierenrovers. Het aantal overwinteraars uit Scandinavië groeide stilaan weer aan. Langzaam maar zeker heroverde de slechtvalk de Lage Landen, vanuit Baden-Württemberg in Zuid-Duitsland, waar de vogel ternauwernood stand had weten te houden.

In 1990 broedden voor het eerst weer een paartje slechtvalken in Nederlands Limburg. In 1995 begon de slechtvalk aan de verovering van Vlaanderen met een weliswaar mislukt broedgeval in Langerlo in Limburg, een jaar later was het wel prijs in Doel. Met de geboorte van een jonge slechtvalk.

Wallonië volgde een jaar later met een geslaagd broedgeval in Tihange. Sindsdien ging het bijzonder snel, de natuurlijke broedplaatsen op rotswanden werden heroverd en in Vlaanderen was een campagne om nestkasten te plaatsen bijzonder succesvol. Deze campagne van het FIR (Fonds Instandhouding Roofvogels) heeft dus een belangrijke rol gespeeld bij de terugkeer van de slechtvalk. Maar ook zonder die nestkastencampagne zouden de slechtvalken de Lage Landen heroverd hebben, weliswaar in een veel trager tempo.

Slechtvalken in de regio

Ook in onze regio kan je regelmatig slechtvalken in levende lijve bewonderen, een wandeling rond het Noordelijk eiland staat bijna steeds garant voor de observatie van één, soms twee slechtvalken. Sinds 2001 zijn slechtvalken vaste broedvogels bij de oude elektriciteitscentrale van Schelle. Eerst in een houten nestkast, die toen door vrijwilligers van Natuurpunt tegen een 100 meter hoge schouw op het terrein van de toenmalige Electrabelcentrale werd geplaatst. Daarna in een roestvrijstalen nestkast, die op een hoogte van 70-meter in een hoogspanningsmast op het buurterrein van ELIA werd geplaatst. Dit jaar was er opnieuw een geslaagd broedgeval met 3 jongen. Als gevolg van de Corona-crisis werden de jonge slechtvalken niet geringd.

De Schelse slechtvalken wordt intens opgevolgd door Linn en Rik. Bijna dagelijks zijn ze aanwezig in een parkje langs de Alexander Wuststraat, vlakbij de centrale, om met verrekijker en telescoop het wel en wee van de slechtvalken te volgen.

Een 2de dichtbij broedpaar heeft als broedplaats voor een verluchtingskoker van het bedrijf Mouterij Roelants langs het Zeekanaal in Ruisbroek gekozen, dit terwijl er nauwelijks 20 meter hoger een nestkast tegen de gevel van het gebouw hangt. Dit paartje had eveneens 3 jongen. De verluchtingskoker is onbereikbaar en deze jongen werden dus ook niet geringd. De vogels bewonderen kan prima vanaf de Rupeldijk in de wijk Noeveren in Boom.

Het 3de broedpaar zit iets verder, in een nestkast in de hoge kerktoeren van het Scheldedorp Sint-Amands. In deze kerktoeren staat sinds lang een kerkuilennestkast, geplaatst door vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek. Door onze ervaring met het plaatsen van slechtvalkennestkasten, werden we van meet af aan betrokken bij het project, om een nestkast in de kerktoeren te plaatsen en hielpen we waar we maar konden.

Trekker van het project in Sint-Amands is Natuurpuntvrijwilliger Johan Huylebroeck, die er zich met hart en ziel heeft voor ingezet en we zijn dan ook bijzonder blij dat we konden helpen.

Donderdag 7 mei werden 4 jonge slechtvalken geringd met een officiële ring van Belgische Ringdienst en ter gelegenheid van dat moment schreef Johan er een verhaal over:

Ons koppel slechtvalken heeft hier voor mooi nageslacht gezorgd. Nu zijn het nog 4 onhandige stuntelige babyvalkjes, dekking zoekend onder moeders vleugels, maar binnen een 3-tal weken lanceren ze zich als junior luchtacrobaat en als alles volgens vluchtlerplan verloopt steken ze binnen een paar maanden al hun diploma op zak, volleerd met de titel: Beheerst het luchtruim.

Zaterdag 9 mei moet ergens dag 20 in hun aardse bestaan geweest zijn, de dag waarop mama valk het nest verlaat en afwisselend met papa valk op jacht gaat en de wacht houdt, of samen op jacht gaan, daar was ik die dag getuige van. Nog dit, uit enkele foto's van het eerste nestkastbezoek waarop de ring rond de poot van het vrouwtje duidelijk in beeld kwam, kon het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen afleiden dat ze in 2018 ter wereld kwam en geringd werd als jonge slechtvalk in de nestkast op de kerk van Hoogstraten. Let ook op de pracht van mama valk haar verenpak, 't zit hem soms in subtiële kleine details, de symboliek van Moeder Natuur, hoe op haar borstveren 10-tallen patronen/silhouetten van zwevende roofvogels afgebeeld staan.

Vrijdag 29 mei waagde de eerste jonge slechtvalk de grote sprong, van nabij gevolgd door de vrouw slechtvalk. Een dag later zaten ze al met z'n drieën op de dakranden van de kerktoeren.

En nog eens 3 dagen later was de nestkast leeg en brak er een leerperiode aan voor de jonge slechtvalken, waarbij de oudervogels de jongen leren om op vliegende prooien te jagen. Eens ze dat in de vleugels hebben verlaten ze het broedgebied van hun ouders om de wereld van de Lage Landen, en mogelijk nog verder te verkennen.

Vrouw slechtvalk in nestkast kerk Sint-Amands
foto: Johan Huylebroeck

Babyvalken in nestkast kerk Sint-Amands
foto: Johan Huylebroeck

INVENTARISATIE VAN DE AARTSELAARSE BERMEN

Zoals eerder reeds gemeld werd, starten we dit jaar met een nieuwe inventarisatie van de ecologisch waardevolle bermen in onze gemeente.

Het gaat hier om 10 bermen, verspreid over de gemeente, nl. (alfabetisch) de Cleydaellaan, de Groenenhoek, de Groeningelei, de Halfstraat, de Helststraat, de Kleistraat, de Kontichsesteenweg, de Leeuwerikenlaan, de Mastboomstraat en de Vluchtenburgstraat.

Ten einde een goed overzicht te krijgen van wat er allemaal groeit en bloeit op deze bermen, wordt de inventarisatie gespreid over drie seizoenen: lente, zomer en herfst. Het is de bedoeling om zoveel als mogelijk verschillende plantensoorten te vinden om een overzicht te krijgen en tegelijkertijd een vergelijking te kunnen maken met vorige inventarisaties. Het einddoel van deze sessie is opnieuw een bermbeheersplan op te maken zodat de bermen er in de toekomst nog beter zullen uitzien als nu.

Tegelijkertijd is dit een controle op het in 2005 opgestelde beheersplan per berm. We zullen nu de resultaten kunnen zien van dit plan zodat we eventueel aanpassingen kunnen voorstellen...

De lente-inventarisatie zit er al op. Mede door de Corona-toestanden was het niet mogelijk om in groep op pad te gaan zodat enkele mensen dit op zich genomen hebben. Alle bermen werden door 2 "experten" los van mekaar bezocht en de waarnemingen werden samengevoegd en besproken.

Bonte wikke – foto: Ronny Verelst

Zomerfijnstraal – foto: Ronny Verelst

Omdat de bodem ook belangrijk is voor alle planten, werd op elke berm ook de PH-waarde gemeten

Daaruit is gebleken dat, althans in de lente, Aartselaar een vrij neutrale bodem heeft, waarop heel wat planten kunnen groeien.

In het totaal werden tot nu toe 212 verschillende plantensoorten waargenomen waaronder toch enkele met ronkende namen zoals "Bleeksporig bosviooltje", "Langbladige druifhyacinth", "Veelkleurig vergeet-mij-nietje" of "Hertschoornweegbree"...

Ook de "Brede Wespenorchis" is weer van de partij in verschillende bermen.... Gemiddeld werden per berm 66 soorten waargenomen..

Hopelijk kunnen we de zomerinventarisatie met meer deelnemers starten...

Dit is niet alleen belangrijk voor de inventarisatie maar het brengt de geïnteresseerde mensen samen met nog meer kansen om zo nauwkeurig als mogelijk waar te nemen en tegelijkertijd onze bermen te leren kennen... Laat ons hopen...

Korenbloem – foto: Ronny Verelst

Kindertocht met doe-rugzak

Met Kraakje, de eekhoorn op zoektocht in het zomerse Cleydaelbos

Natuurpunt Aartselaar ontwierp, met ondersteuning van Bibliotheek Aartselaar en het Agentschap voor Natuur en Bos, een doe-rugzak voor kinderen van 6 tot 12 jaar. Zij kunnen samen met hun ouders/grootouders/... op verkenning vanaf de parking van het Cleydaelbos, Zinkvalstraat (tegenover kasteel Cleydael), Aartselaar.

We kozen voor telkens een specifieke rugzak per seizoen.

Tijdens een wandeling van ca 2,5 km leren kinderen op een speelse manier de natuur in het Cleydaelbos ontdekken: heel veel leuke opdrachten, een kompas, loepopotje, zoekkaarten, ... helpen hen daarbij.

Het voorjaar was een wel heel speciale periode. Corona deed ons op een andere wijze leven. Maar gelukkig was de lente onze gezinnen welgezend. De zon liet zich van haar mooiste zijde zien, de natuur in al zijn pracht werd ontdekt door heel veel mensen.

Dank zij de bibliotheek van Aartselaar konden Aartselaarse gezinnen de doe-rugzak ontleen en werd die rugzak aan huis gebracht met de bakfiets. Een grote dankjewel aan het personeel van onze gemeentelijke bibliotheek!

Vanaf 1 juli is de "Zomerrugzak" beschikbaar! In drie exemplaren! De opdrachten zijn gedeeltelijk identiek aan die van de lenterugzak. Het andere deel zijn typisch zomer-gerelateerde opdrachten.

De rugzak kan ontleend worden tijdens de openingsuren van de bibliotheek, della Faillelaan 32 Aartselaar en dient uiterlijk na 1 week daar ook weer ingeleverd te worden. Gezien het succes kan reserveren in de bibliotheek nuttig zijn. Zeker in vakantieperiodes! En ... je maakt kans op een leuke prijs!

Voorzien: lange broek en lange mouwen (tekenbescherming), drankje bij warm weer (afval meenemen!!!!), stevige wandelschoenen of laarzen na regenachtige periode, pen.

Meer info: www.natuuraartselaar.be/doerugzak of via mail: doerugzak@natuuraartselaar.be

Welke vlinder zie ik hier? Foto: Luk Smets

Zondag 26 juli

Vlinderwandeling in De Reukens

Dagvlinders vormen belangrijke indicatoren voor de kwaliteit van ons leefmilieu. Helaas doen ze het lang niet zo goed en gaan veel soorten achteruit. Om dit te documenteren vormen cijfers, verzameld door vrijwilligers een belangrijke bron van informatie. Daarom organiseert Natuurpunt elk jaar vlindertellingen. Bedoeling is in de loop van de maand juli de vlinders in je tuin te tellen. Zie de Natuurpuntwebsite www.vlindermee.be. Via deze site kan je trouwens een gratis vlinderkaart aanvragen en allerlei tips lezen hoe je tuin vlindervriendelijk te maken.

Maar wij gaan vandaag traditiegetrouw ook eens kijken welke vlinders er in De Reukens allemaal hun thuis gevonden hebben. En natuurlijk gaan we de waargenomen vlinders tellen en doorgeven op de vlindersite.

Afspraak om 14 u aan de picknickbank op het Reukenspad (ingang via Langlaarsteenweg naast nummer 89). Einde om 16 u.

Voorzie zonnecrème en zonnepet bij warm weer.

Afhankelijk van de op dat moment geldende veiligheidsmaatregelen, dienen deelnemers van 12+ een mondkapje mee te brengen.

Gert Verschueren is onze gids.

Gezien de beperkte groepsgrootte is inschrijven noodzakelijk:

Ria Thys, ria.thys@telenet.be

Icarusblauwtje - foto: Jan Verschooten

Zondag 9 augustus

Inventarisatie wegbermen - Cleydaellaan

Natuurpunt inventariseerde de ecologisch waardevolle bermen in Aartselaar in 1990, 1998 en 2005. Telkens werd, aan de hand van de evolutie, een bermbeheersplan opgesteld ten einde de kwaliteit en de samenstelling van de flora te verbeteren.

Nu, 15 jaar na de laatste inventarisatie,

wordt het tijd om opnieuw te gaan kijken hoe het met onze bermen staat, wat er groeit en wat er verbeterd zou kunnen worden.

We gaan hiervoor elke (ecologisch waardevolle) berm in de lente, in de zomer en in de herfst bekijken en een inventaris opstellen van de aanwezige plantengroei. Daarna kan er een (eventueel aangepast) bermbeheersplan voorgesteld worden. Wij hopen op deze manier te kunnen bijdragen aan het behoud en de uitbreiding van onze ecologisch waardevolle bermen ...

Uiteraard is het inventariseren een arbeidsintensieve bezigheid, maar zoals steeds: "vele handen maken licht werk!" ... daarom roepen wij op om, zeker voor de grotere bermen, mee te komen inventariseren. Voorkennis is niet nodig, enthousiasme en een paar goede ogen wel...

De lentewaarnemingen – die door de Covid 19-maatregelen door 2 personen (en ieder afzonderlijk) gedaan werden – leverden alvast een mooie plantenvariëteit op. Lees ook het artikel op de vorige bladzijden.

We bekijken de bermen aan de Cleydaellaan.

Afspraak om 10 u op de parking aan de Zinkvalstraat (tegenover kasteel Cleydael). Heel welkom !

Deelname melden bij: Ronny Verelst
ronnyverelst@telenet.be

Bloemrijke berm - foto: Ronny Verelst

Zondag 16 augustus

Inventarisatie wegbermen - Groenenhoek

Vandaag is het de beurt aan de bermen op de Groenenhoek. Wie wil meehelpen, is meer dan welkom!

Afspraak om 10 u op de parking van de Golfschool, Groenenhoek – ca 100 m voorbij verkeerslichten op de rechterkant) Meer info over deze inventarisatie-actie: zie bij 9 augustus.

Deelname melden bij: Ronny Verelst
ronnyverelst@telenet.be
0475/58 55 70

Vrijdag 4 september

Voordracht: De Levende Tuin

Tijdens deze voordracht geeft Joeri Cortens, medewerker van Natuurpunt CVN en ook bekend van radio en TV-praatjes, volop tips voor het natuurlijk en vogelvriendelijk inrichten van je tuin.

Een levende tuin waar vogels, vlinders, wilde bijen en hommels welkom zijn en er zich thuis voelen. En waar je de deur niet uit moet om te genieten. Na deze voordracht kan je eventueel de daad bij het woord voegen, door een bestelling te plaatsen voor Behaag..natuurlijk 2020.

Afspraak om 19.30 u in 'd Open Plek, Baron Van Ertbornstraat 56 Aartselaar. Einde is voorzien omstreeks 22.30 u

Deelnemen is mogelijk na inschrijving via bit.ly/levtuin. U zal dan dadelijk een verzoek krijgen tot storten van het deelnamebedrag.

Info: Ria Thys, ria.thys@telenet.be – 0476/33 79 36

Zondag 20 september

"Adopteer een Berm" – Zwerfvuil Opruimactie

De Milieuraad van Aartselaar startte in 2010 met de actie "Adopteer een berm". Natuurpunt Aartselaar sprong natuurlijk op de kar en nam de berm langs de Cleydaellaan en de Zinkval als actiegebied.

In de voorbije jaren hebben de vrijwilligers van Natuurpunt Aartselaar al enkele honderden volle zwerfvuilniszakken gevuld. Telkens weer opnieuw liggen de bermen er vervuild bij en dus is en blijft deze actie broodnodig, indien we onze gemeente zuiver willen houden...

Daarom roepen wij iedereen op om mee te komen helpen bij onze zwerfvuilactie...!!!

Afspraak om 10 u op de parking aan Zinkval. Einde ca 11.30 u. Werkhandschoenen en stevig schoeisel zijn aan te raden. Meer

Deelname melden bij:

Ronny Verelst – ronnyverelst@telenet.be – 0475 58 55 70

Voor kinderen,
ouders en
grootouders

Woensdag 16 september

Op zoek naar de bosuil in het Cleydaelhof

- Wie heeft een goede speurneus?
- Wie kan het geluid van een uil nabootsen?
- Wie vindt de slaapplek van een bosuil, een torenvalk, een muisje?
- Wie is niet bang om in een bos te verdwalen?
- Wie heeft zin in avontuur?
- Wie houdt van de natuur?

Kinderen van 4 tot 10 jaar zijn welkom samen met mama, papa, oma of opa om samen op speurtocht te gaan.

- Start van de zoektocht om 14 u op de parking van Cleydaelhof, Cleydaellaan recht tegenover het kasteel, einde 16 u
- Inschrijven is verplicht bij Hilde Janssens, hiljans@hotmail.com of 0472/81 39 98
- Deelnamebedrag is 2 euro per kind, ter plekke te betalen. We voorzien een gezonde knabbel.
- Stevige wandelschoenen - laarzen bij (of na) nat weer – best lange broek en lange mouwen (tekenbescherming!)

Natuurpunt Aartselaar ondersteunt lovenswaardig project in WZC Zonnewende

Dit voorjaar zorgde Marijke Roscam, met haar gezin trouw Aartselaars Natuurpuntlid, vaak onder moeilijke omstandigheden door de beperkende maatregelen ivm het Covid 19-virus voor het uitwerken van een prachtig project in WZC Zonnewende.

Dit project kadert in haar Banaba-opleiding Ouderencoaching. Haar doel was een belevingstuin in het rustoord uit te bouwen waar zowel de residenten zelf, maar ook hun familieleden

samen van kunnen genieten. En Marijke is daar met verve in geslaagd.

Om het project te realiseren deed ze beroep op verschillende verenigingen en handelszaken.

Natuurpunt Aartselaar sprong snel op deze groene boot. Samen met Gezinsbond Aartselaar kocht Natuurpunt bij Pegode in Niel 5 half afgewerkte bijenhotelletjes voor solitaire bijen aan. Bedoeling was om die kastjes begin april samen met bewoners en hun (achter)kleinkinderen in mekaar te knutselen en op te hangen. Ook hier stak het virus een stokje voor.

Uiteindelijk stelden we de kastjes zelf samen en dinsdag 2 juni werden ze opgehangen in de belevingstuin. Een woordje uitleg over het leven van de "wilde bijen" aan de geïnteresseerde residenten kon niet ontbreken.

We hopen dat de bijtjes snel de weg vinden naar de hotelletjes. Aan zon en bloemrijke plantjes alvast geen tekort.

Niel

NATUUR.HUIS DE PAARDENSTAL

Natuur.huis de Paardenstal ligt aan de Boomsestraat 221 Niel-Hellegat en is ook bereikbaar via het wegje achter de huizen Boomsestraat, parking inrijden thv huisnummer 266. Of vanaf de Rupeldijk de wandelknooppunten 154 en 153 volgen.

Alle zondagen open, telkens van 14u tot 18u

Info: 0486/105080 of
info@natuurpuntrupelstreek.be

04.07 – 01.08 – 05.09

Schelle/Wintam

VOGELS SPOTTEN OP HET NOORDELIJK EILAND

Vrijwilligers van Vogelwerkgroep Rupel maken elke eerste zaterdag van de maand een vogelkijkwandeling rond het Noordelijk eiland. Het tempo is laag en men krijgt dan ook ruim de tijd om de vogels te bekijken. Voor beginnende vogelkijkers stellen we verrekijkers ter beschikking.

De aankondiging van deze excursie is onder voorbehoud, stuur vooraf een mail naar: debacker-vanlinden@telenet.be - Op de veerboot is het dragen van een mondmasker verplicht.

zaterdag 4 juli, 8u30 tot 12u

Parking Tolhuis (Rupeldijk), einde Tolhuisstraat Schelle, veerboot 9u, terug om 12u.

Volgende datums: 1 augustus en 5 september

Organisatie: Vogelwerkgroep Rupel

05.07

Terhagen

OP ONTDEKKING IN DE OUDE KLEIPUTTEN

We wandelen in de vroegere kleiputten tussen Terhagen en Reet, waar de natuur haar gang is kunnen gaan nadat de kleiontginning er tientallen jaren geleden werd stopgezet.

We genieten van enkele unieke plekjes en speuren naar zeldzame bloempjes.

zondag 5 juli, 10u tot 12u30

poort NV De Beukelaer, Kardinaal Cardijnstraat, Terhagen (parking vlakbij rotonde einde Kapelstraat)

Meebrengen: verrekijker, fototoestel, evt. loupe, hoge wandelschoenen of

laarzen (zeker bij nat weer)

Meld vooraf je deelname: SMS naar 0475/371473 of mail naar: mdmaesen@gmail.com

Organisatie: Natuurpunt kern Boom/Rumst

11.07

Schelle

GLIMMEN IN HET DUISTER

Wanneer de zon onder de horizon verdwenen is en de maan in de hemel pronkt, komen de nachtactieve dieren tevoorschijn. In deze periode van het jaar kan je in wilde stukjes natuur glimmen opvangen van de grote glimworm, een spectaculair kevertje dat licht geeft. We gaan proberen om deze mooie glimmers te zien te krijgen terwijl de duistere sfeer ons zal laten kennis maken met andere nachtelijke diertjes.

zaterdag 11 juli, 21u30 tot 23u

parking Kapelstraat/Laarlofstraat Schelle

Inschrijven verplicht:

yente_demaesschalck@hotmail.com

18.07 - 19.09

Boom/Mechelen

VOGELS SPOTTEN AAN HET ZENNEGAT

Samen met vrijwilligers van Vogelwerkgroep Rupel kan je om de 2 maanden een vogelkijkwandeling maken langs de Dijle en omheen het overstromingsgebied Zennegat. Een gebied dat inmiddels uitgegroeid is tot één van de beste vogelkijkgebieden in onze regio. De wandelafstand bedraagt 4 km en de wandeling gaat over goed begaanbare paden. Voor beginnende vogelkijkers stellen we verrekijkers ter beschikking.

zaterdag 18 juli, 8u30 tot 12u

Bijeenkomst kerk H.Hart (A12) Antwerpsestraat/Eikenstraat Boom. Vandaar carpoolen we naar de parking café 't Bergsken (Hoge weg 217, Mechelen). Of je kan aansluiten op de parking van café 't Bergsken waar we om 9u starten met de wandeling. De aankondiging van deze excursie is onder voorbehoud, stuur vooraf een mail naar: debacker-vanlinden@telenet.be

Volgende datum: zaterdag 19 september

Organisatie: Vogelwerkgroep Rupel

26.07

Schelle/Niel

VLINDER MEE IN HET NIELS BROEK/RUPELSCHORREN

Een mooie zomerdag staat garant voor een groot aantal en verschillende soorten vlinders in het Niels Broek en de schorren langs de Rupel. De graslanden en natte weilanden in het Niels Broek werken als een magneet op zandoogjes, terwijl de struwelen in het Broek en Rupelschorren weer andere soorten aantrekken.

Tijdens 2 excursies kan je mee op stap met een vlinderdids.

zondag 26 juli, geleide excursies om 11u en om 14u

Infobord Parking Tolhuis (Rupeldijk), einde Tolhuisstraat Schelle

Meld je deelname:

info@natuurpuntrupelstreek.be

22.08

Hemiksem/Doel/Verrebroek

VOGELKIJFIETSTOCHT DOELPOLDER, PUTTEN WEIDEN, PUTTEN WEST EN DRIJDJCK

De Waterbus brengt ons tot bij halte Liefkenshoek en (bijna) tot bij enkele van de beste vogelkijkgebieden in de Lage Landen. Eerst moet er immers nog 15 km gefietst worden door het Antwerpse havengebied op Linkeroever. Om dan te starten met het vogels kijken in achtereenvolgens Doelpolder Noord, het Paardenschor en de Schorren van de Ouden Doel. Picknicken doen we bij de infokeet van het Sigmaproject Hedwige/Prosperpolder. Daarna fietsen we via Prosperdorp richting Putten Plas en Putten Weiden, om te eindigen aan Drijdijck in Verrebroek. Daarna moeten we nog 25 km fietsen tot aan de veersteiger aan het Callebeek. De totale fietsafstand bedraagt ongeveer 65 km. Heb je een elektrische fiets, hou er dan rekening mee om met een opgeladen batterij te vertrekken.

zaterdag 22 augustus, 9u20 tot 17u

veer Callebeek, Scheldestraat/Callebeekstraat Hemiksem – Waterbus om 9u30 (stipt).

Meebrengen: verrekijker, fototoestel, picknick, voldoende drank, aangepaste kledij en gepast geld of een 10-vaartenkaart Waterbus. Op de Waterbus en de veerboot is het dragen van een mondmasker verplicht. Meld vooraf je deelname:

info@natuurpuntrupelstreek.be

Organisatie: Vogelwerkgroep Rupel

29.08

Terhagen

NACHT VAN DE VLEERMUIS IN DE KLEIPUTTEN TERHAGEN

De Nacht van de Vleermuis is een prima moment om onze kleine zoogdiertjes in de kijker te stellen. Diertjes die vliegen en diertjes die kruipen. Voor we op stap gaan kunnen kinderen vleermuizen tekeningen inkleuren en een tentoonstelling over vleermuizen bekijken. Na een voordracht over vleermuizen gaan we op stap en brengen we ook een bezoek aan de heuse vleermuizenkelder.

zaterdag 29 augustus, 19u tot 22u

chalet Kleiputten Terhagen, bereikbaar via de poort aan de Nieuwstraat 54 Terhagen, vandaar is het nog 500 meter wandelen of fietsen tot bij het chalet. Graag vooraf inschrijven: info@natuurpuntrupelstreek.be

06.09

Terhagen

NAZOMER IN DE OUDE KLEIPUTTEN

We wandelen in de vroegere kleiputten tussen Terhagen en Reet, waar de natuur haar gang is kunnen gaan nadat de kleiontginning er tientallen jaren geleden werd stopgezet. We genieten van enkele unieke plekjes en hopelijk van heerlijk nazomerweer.

zondag 6 september, 10u tot 12u30

poort NV De Beukelaer, Kardinaal Cardijnstraat, Terhagen (parking vlakbij rotonde einde Kapelstraat)

Meebrengen: verrekijker, fototoestel, evt. loupe, hoge wandelschoenen of laarzen (zeker bij nat weer)

Meld vooraf je deelname: SMS naar 0475/371473 of mail naar: mdmaesen@gmail.com

Organisatie: Natuurpunt kern Boom/Rumst

12.09

Boom/Tholen/Schouwen-Duiveland

BUSTOCHT VOGELS KIJKEN THOLEN – SCHOUWEN/DUIVELAND

Vandaag staan er bezoeken aan de mooiste vogelkijkgebieden op Tholen en Schouwen-Duiveland op het programma. Daarbij maken we optimaal gebruik van het reizen met een autobus. De bus zet ons af en pikt ons, na een korte of langere wandeling, telkens

op een andere plaats weer op.

Begin september is een prima periode om naar vogels te kijken. De vogeltrek bereikt nu stilaan een hoogtepunt en de grote en prachtige natuurgebieden in de Zeeuwse delta werken als een magneet op trekvogels. We richten onze kijkers op verschillende soorten steltlopers, maar mogelijk ook al op de eerste overwintelaars, met rotganzen op kop. Deze bustocht is dan ook een niet te missen uitstap voor iedere vogelkijker...

zaterdag 12 september, 7u30 tot 20u

parking kerk H.Hart (A12) Antwerpsestraat/Eikenstraat Boom
Stort 17 euro (volw.) of 10 euro (-16 jarigen) op rekening BE70 0013 5986 4925 van Natuurpunt Rupelstreek. Mededeling: Bustocht Tholen/Schouwen-Duiveland, telefoonnummer en emailadres.

Meer info:

info@natuurpuntrupelstreek.be

13.09

Niel

OPEN MONUMENTENDAG IN HET NATUUR.HUIS

't Zal je leren, het thema van de Open Monumentendag 2020 is een prima moment om de geschiedenis en de huidige invulling van het Natuur.huis in de kijker te stellen. Samen met partners, zoals gemeente Niel, Regionaal Landschap Rivierenland, Toerisme Rupelstreek en de provincie Antwerpen werd een boeiend programma samengesteld, waarbij we ook aandacht hebben voor de geschiedenis van het rivierlandschap langs de Rupel en de Schelde.

zondag 13 september, van 10u tot 18u

Natuur.huis de Paardenstal, Boomsestraat 221 Niel-Hellegat

26.09

Hemiksem/Bazel

VOGELKIJKWANDELING POLDER VAN RUPELMONDE/KRUIBEKE

Samen met het Noordelijk eiland en het Zennegat horen de polders tussen Rupelmonde en Kruibeke tot de beste vogelkijkgebieden in het rivierenland van Schelde, Rupel, Nete en Dijle. De najaartrek is nu volop op gang en we kijken nu uit voor de eerste trekvogels. De wandelafstand bedraagt ongeveer 7 km.

zaterdag 26 september, van 13u35 tot 16u30

Veersteiger Callebeekveer, einde Scheldestraat/Callebeekstraat Hemiksem
Meebrengen: verrekijker, goede wandelschoenen, eventueel vogelgids. Voor beginnende vogelkijkers stellen we verrekijkers ter beschikking. Op de veerboot is het dragen van een mondkapje verplicht.

Organisatie: Vogelwerkgroep Rupel

*Voor kinderen,
ouders en
grootouders*

27.09

Klein-Willebroek

OP ZOEK NAAR SPOREN VAN BEVER EN OTTER...

In het noorden van Willebroek, naast de Rupel, ligt een klein paradijs voor watervogels. Maar ook meneer Otter en Willem Bever voelen zich hier thuis. En jij, kleine natuurverkenner?

Ben jij benieuwd naar sporen van deze dieren? Via de kijkhut en aan de hand van de infoboxen leren we hen beter kennen. Kun je ze hier zien, horen, ruiken? Dat kunnen we enkel weten door er naartoe te trekken. Wanneer?

zondag 27 september, van 14u tot 16u

Afspraak op de parking langs de Heindonkstraat, Klein Willebroek, bereikbaar via de Oostvaarddijk.

Chris en Kris wachten jullie daar op voor een 2 uur durende wandeling. Als ze braaf zijn, mogen ouders of grootouders ook mee.

Voorzie naast een drankje best ook iets tegen de muggen, want het Broek de Naeyer is een waterrijk gebied! Tot dan!

Graag vooraf je deelname melden: kris.delanoye@gmail.com of chris.deranter@telenet.be.

**Bekijk alle activiteiten op
www.natuurpunt.be/rupelstreek**

Agenda Rupelstreek

- za 4 juli, VOGELS SPOTTEN OP HET NOORDELIJK EILAND
8u50 Parking Tolhuis Tolhuisstraat Schelle
- zo 5 juli, OP ONTDEKKING IN DE OUDE KLEIPUTTEN
10u poort NV De Beukelaer, Kardinaal Cardijnstraat, Terhagen
- za 11 juli, GLIMMEN IN HET DUISTER
21u30 parking Kapelstraat/Laarfhofstraat Schelle
- Za 18 juli, VOGELS SPOTTEN AAN HET ZENNEGAT
8u30, parking kerk H.Hart (A12) Antwerpsestraat/Eikenstraat Boom
- zo 26 juli, VLINDER MEE IN NIELS BROEK/RUPELSCHORREN
11u en 14u Parking Tolhuis, einde Tolhuisstraat Schelle
- za 22 augustus, VOGELKIJFIETSTOCHT DOELPOLDER, PUTTEN WEIDEN,
PUTTEN WEST EN DRIJDJCK
9u20 veer, Scheldestraat/Callebeekstraat Hemiksem
- za 29 augustus, NACHT V/D VLEERMUIS KLEIPUTTEN TERHAGEN
19u chalet Kleiputten Terhagen, via poort Nieuwstraat 54
- zo 6 september, NAZOMER IN DE OUDE KLEIPUTTEN
10u poort NV De Beukelaer, Kardinaal Cardijnstraat, Terhagen
- za 12 september, BUSTOCHT VOGELS KIJKEN THOLEN – SCHOUWEN/
DUIVELAND
7u30 parking kerk H.Hart (A12) Antwerpsestraat/Eikenstraat Boom
- zo 13 september, OPEN MONUMENTENDAG NATUUR.HUIS
10u tot 18u Natuur.huis de Paardenstal, Boomsestraat 221 Niel-
Hellegat
- za 26 september, VOGELKIJKWANDELING POLDER RUPELMONDE/
KRUIBEKE
13u35 Veersteiger, Scheldestraat/Callebeekstraat Hemiksem
- zo 27 september, OP ZOEK NAAR SPOREN BEVER EN OTTER...
14u parking Heindonkstraat , Klein Willebroek

Agenda Aartselaar

- zo 26 juli, VLINDERWANDELING IN DE REUKENS
14 u aan de picknickbank op het Reukenspad, Langlaarsteenweg
naast 89
- zo 9 augustus, INVENTARISATIE WEGBERM - CLEYDAELLAAN
10u parking Zinkvalstraat (tegenover kasteel Cleydael)
- zo 16 augustus, INVENTARISATIE WEGBERM- GROENENHOEK
10u parking Golfschool, Groenenhoek
- vrij 4 september, VOORDRACHT: DE LEVENDE TUIN
19u30 'd Open Plek, Baron Van Ertbornstraat 56 Aartselaar.
- woe 16 september, OP ZOEK NAAR BOSUIL I/H CLEYDAELHOF
14u parking van Cleydaelhof, Cleydaellaan
- zo 20 september, ZWERFVUIL OPRUIMACTIE
10u parking aan Zinkval

Bruine korenbout in Bos N in Boom

Hoewel dit eigenlijk niet hun biotoop is kon ik op 5 mei een bruine korenbout fotograferen in de kruidenwei van Bos N. Het betrof een vers mannetje dat opvalt door zijn fel oranje kleur. Later kleurt het zwart met blauwgrijze berijping en blauwe ogen. Omdat het niet zo'n fanatieke vlieger is, en vaak op een stengel gaat zitten, bleek het redelijk gemakkelijk er ook een foto van te maken. Het is niet de eerste keer dat ik deze libel en ook andere soorten hier heb waargenomen. De afvoergrachten rond Bos N en/of het moerasje aan de noordkant bieden blijkbaar voldoende gelegenheid om zich voort te planten, maar de begroeiing van de kruidenwei, waar nu ook een bijenhôtel staat, is voor vele insecten blijkbaar een uiterst geschikt jachtgebied.

Tekst en foto: Fons Van den heuvel.

